

דו"ח מצב הומניטרי – רצועת עזה מ-1 עד 13 בספטמבר 2007

נקודות עיקריות

1. מעברי רפיח וקרני סגורים למעלה משלושה חודשים ולדבר זה יש השלכות מרחיקות לכת על חייה של האוכלוסייה הפלסטינית ברצועה ועל הכלכלה המקומית.
2. חמושים פלסטינים ממשיכים לירות טילי קסאם ופצצות מרגמה משטח הרצועה לעבר ישראל. מהירי נפצעו 69 חיילי צה"ל בבסיס צבאי ב-11 בספטמבר.
3. שבתת עובדי הבריאות ברצועה ממשיכה והדבר מעורר חשש ביחס לזמינות ואיכות שירותי הרפואה המקצועית.
4. עדיין מתקיימות הפסקות בזרם החשמל באיזורים שונים ברצועת עזה וזאת כתוצאה מתפוקה לא מספקת של תחנת הכוח המקומית.
5. המגזר הפרטי ממשיך לסגת ואירגונים בינלאומיים מתמודדים עם קשיים ניכרים בבואם ליישם תוכניות פעולה שונות ברצועה.

הגנה על אזרחים

מ-1 בספטמבר הרג צה"ל ברצועת עזה 11 פלסטינים ופצע 28 אחרים. מרבית הפלסטינים שנהרגו היו חמושים. כולל ששה פעילי ג'יהאד איסלאמי וגדודי חללי אל-אקסא, אשר תקפו בסיס צבאי ישראלי ממזרח למחנה הפליטים אל-מע'אזי ב-6 בספטמבר. חיל האוויר הישראלי ביצע ארבע תקיפות אוויר – קרקע.

חמושים פלסטינים המשיכו לירות טילי קסאם ופצצות מרגמה משטח הרצועה לעבר ישראל. מ-1 בספטמבר נורו סה"כ 39 טילי קסאם ו-51 פגזי מרגמה. ב-2 בספטמבר נחת טיל קסאם בגן ילדים בשדרות ובעקבותיו טופלו 12 ילדים נפגעי הלם. 69 חיילי צה"ל ניפצעו מפגיעת טיל קסאם שנורה על ידי הג'יהאד האיסלאמי ופגע בבסיס אימונים בזיקים, קילומטר אחד מצפון לגבול שבין הרצועה וישראל.

גוברים המתחים בין אנשי הפתח והחמאס והדבר מצא את ביטויו בהתנגשויות במהלך תפילות יום הששי ברחבי הרצועה.

אירגוני זכויות אדם פלסטיניים ממשיכים להתריע על הפרות זכויות אדם, וזאת במיוחד על רקע העדר מערכת משפטית פורמאלית. קיימת דאגה ביחס לחופש הביטוי וכן בשל שימוש בכוח מצד אירגונים לא ממשלתיים המבצעים מעצרים וחקירות תוך גרימת חבלות ופציעת אנשים הנתונים במעצר.

מעברי הרצועה: קצב תנועת סחורות וההשפעה על הכלכלה

מעברי רפיח וקרני סגורים למעלה משלושה חודשים ולדבר זה יש השלכות מרחיקות לכת על חייהם של 1.4 מיליון תושבי הרצועה ועל הכלכלה המקומית. מאז השתלטו כוחות החמאס על רצועת עזה, במחצית יוני 2007, קרסו כל מנגנוני התאום בין הישראלים והפלסטינים במעברי הרצועה וישראל הטילה סגר כללי על רצועת עזה.

מ-19 ביוני הותרה כניסתם לרצועה של 7,116 מטעני סחורות (מטען אחד = משאית עם גרר אחד), כולל 652 מטענים שנשלחו ישירות מטעם אירגונים הומניטריים (בהשוואה ל-20,0016 מטענים, מתוכם 8,730 מטעני אגרגטים וחומרי בנייה שהוכנסו דרך מעבר קרני במהלך החודשים אפריל ומאי שקדמו להטלת הסגר). ההזרמה הנוכחית של אספקה לרצועת עזה עומדת על קצב של 106 מטענים בממוצע ליום, בניגוד ל-238 מטענים ליום שכניסתם הותרה לפני מחצית יוני 2007. מוצרי מזון מהווים 86% מכלל האספקה המסחרית המוכנסת לרצועת עזה.

מעבר רפיח, המשמש כשער הכניסה והיציאה היחיד מהרצועה לעולם הגדול, נפתח לאחרונה ב-9 ביוני. מאז סגירת המעבר הופעל מעת לעת נתיב יציאה חלופי שאיפשר את יציאתם מהרצועה של "מקרים מיוחדים ודחופים", בעיקר סטודנטים ובעלי אשרות תושב במדינות זרות. הנתיב החליפי כרוך ביציאה לישראל דרך מעבר ארז ונסיעה בשטח ישראל בליווי צבאי ישראלי עד מעבר הגבול ניצנה הממוקם על הגבול בין ישראל ומצרים.

העזתים המבקשים לעזוב את הרצועה, נדרשים להגיש בקשות למשרד הפלסטיני לעניינים אזרחיים ברמאללה. הרשימה הסופית המאושרת נשלחת למנהלת התאום והקישור הישראלית במעבר ארז, אשר אמורה לסייע למעברם של אלה שאין עליהם הגבלות בטחוניות. על פי ההערכות יותר מ-5000 עזתים פנו כבר למשרד לעניינים אזרחיים בבקשה לקבל היתר יציאה. מאז ה-1 בספטמבר עזבו את הרצועה בנתיב זה ארבע שיירות, שבכל אחת מהן היו בקרוב 180 נוסעים. אין בנמצא הסדר דומה ביחס לפלסטינים המבקשים להיכנס לרצועה מחו"ל.

נראה כי ההסדר הנ"ל מאפשר אכן את יציאתם מהרצועה של מקרים דחופים ואולם אין בו די לענות על צרכיה של כלל האוכלוסייה ושל כל אותם האנשים החפצים לצאת את גבולותיה מסיבות בריאות, עסקים, משפחה וכל סבה אחרת. עד 26 ביוני 2006, כאשר מעבר רפיח פעל שבעה ימים בשבוע, עברו בו מדי יום כ-1,200 נוסעים בשני הכיוונים. על בסיס נתונים אלה, ובהתחשב בעובדה שמעבר רפיח סגור כבר למעלה משלושה חודשים, לפחות 100,000 תושבים עזתים, שניתן היה לצפות כי יבקשו להיכנס לרצועה או לצאת ממנה, היו מנועים מלעשות כן.

מעבר קרני, נקודת המעבר העיקרית להכנסה ולהוצאה של אספקה מסחרית והומניטרית לרצועה, סגור מאז ה-12 ביוני. שרוול מסוע אחד מופעל בדרך כלל פעמיים – שלוש בשבוע להכנסת גרגרי חיטה ותבואה וכן מזון לבעלי חיים. מ-19 ביוני הוכנסו בדרך זאת לרצועה שווה ערך של כ-828 מטעני תבואות ומזון לבעלי חיים. מוצרים אחרים לא הוכנסו לרצועה או הוצאו ממנה דרך מעבר קרני.

כתוצאה מסגירת מעבר קרני, מעברי סופה וכרם שלום ממשיכים לשמש כנקודות מעבר עיקריות להכנסת אספקה מסחרית והומניטרית לרצועה.

כרם שלום: ב-27 באוגוסט יוצאו 130 טון תפ"א לירדן דרך מעבר כרם שלום. זה היה היצוא הראשון והיחיד שעזב את הרצועה מאז 11 ביוני. ממועד זה לא בוצעה הוצאת תוצרת נוספת, המיועדת ליצוא, דרך מעבר כרם שלום. הסבה לכך היא התנגדות החמאס לשימוש במעבר כרם שלום כנקודת מעבר חליפית להוצאת סחורות יצוא מהרצועה.

מעבר סופה משמש מאז הטלת הסגר על מעבר קרני כנקודת מעבר עיקרית לכלל המטענים המסחריים וההומניטריים הנכנסים כעת לרצועת עזה. האירגונים ההומניטריים הביעו חשש ביחס לאפשרות השימוש במעבר סופה בחודשי החורף הקרבים, כאשר הגשמים העזים הצפויים לרדת עלולים להפוך את המקום, מחוסר התשתיות והחסוף כולו, לאמבט בוץ ולשבש בכך את הזרמת האספקה לרצועה.

מקורות תקשורת מקומיים בעיר עזה העלו סברה לפיה מעבר סופה ייסגר בקרוב להכנסת אספקה מסחרית והומניטרית. מנהלת התאום והקישור במעבר ארז (CLA) מסרה לצוות OCHA כי אין בידיה כל מידע המאשר כוונות מעין אלה.

השפעת הסגר על כלכלת הרצועה

הערכה כלכלית עדכנית של איגוד המסחר הפלסטיני PalTrade מ-12 בספטמבר מתריעה על המשך ההתדרדרות והנסיגה של המגזר הפרטי ברצועת עזה. דבר זה הנו תוצאה של אי יכולתם של היצרנים המקומיים ליבא חומרי גלם וליצא תוצרת מוגמרת מהרצועה לשוקי חוץ. 75,000 עובדים עזתים פוטרו בשלושת החודשים האחרונים ממקומות עבודה במגזר הפרטי (בענפי התעשייה, המלאכה, הבניין, המסחר והשירותים).

ההפסד המצטבר של המגזר הפרטי נאמד כעת ב-51 מיליון דולר אמריקאי, בהשוואה להפסד של 35 מיליון דולר שנאמד בחודש אוגוסט. מתוך סכום כולל זה, ההפסדים של ענף הריהוט נאמדים ב-12 מיליון דולר, כאשר 4 מיליון דולר מתוכם אבדו בחודש האחרון. ענפי הביגוד והטכסטיל הפסידו בחודש האחרון 5 מיליון דולר נוספים ובסה"כ ההפסדים בענף זה נאמדים בכ-20 מיליון דולר.

האירגונים הבינלאומיים הפועלים ברצועה אינם חסינים מפני פגיעתו של משטר הסגר:

- סוכנויות UNRWA ו-UNDP והבנק העולמי השעו פרויקטים של [שיקום] תשתיות בשווי העולה על 200 מיליון דולר, בשל אי היכולת ליבא חומרי גלם הדרושים לבנייה.
- בעוד שסוכנות אונר"א הצליחה להכניס לרצועה כמויות מספיקות של מזון המאפשרות את ביצוע תוכנית החלוקה למוטבים בחודש ספטמבר, היא נאלצה

שלם תוספת של 65,000 דולר לחודש עבור אריזת הסחורות במשטחים. עלויות אלה אינן כוללות עלויות מצטברות בגין איחסון המכולות ועיכוב פינויין של המכולות הריקות. תוכנית המזון העולמית (WFP) נתקלת באותה הבעיה.

- ב-9 וב-10 בספטמבר קבלה סוכנות UNICEF משלוח של 19,000 ילקוטים ו-7,850 מחברות שהכנסתם לרצועה תואמה עם מנהלת התאום והקישור הישראלית בארז. עם זאת, הסוכנות עדיין ממתנה לקבלת משלוח של 1000 כלי נגינה המיועדים למרכזי מתבגרים, וכן 88 מחשבים, 8 מדפסות ושתי מכונות צילום, המיועדים לבתי ספר של הרשות הפלסטינית ולמועדוני מתבגרים.
- סוכנות UNICEF עדיין ממתנה לתאם את הכנסת שתי משאבות המים והמנועים החשמליים הדרושים לתוכנית טיהור מים ותברואה, אותה היא מבצעת בשיתוף עם חברת המים העזתית (CMWU). חברת המים העזתית פנתה ב-11 בספטמבר מעל גבי עיתונות מקומית ישירות למדינות התורמות בבקשה לקבל סיוע בהסדרת הכנסת הציוד החיוני וחלקי החילוף הדרושים לה לצורך תחזוקת מערכות המים והתברואה.
- אירגון איטלקי לא ממשלתי (GVC) השעה ב-1 בספטמבר פרויקט מים ותברואה במרכז הרצועה בשל אי יכולתו ליבא את החומרים והציוד החיוניים לתפעול הפרוייקט. הציוד לא הועבר למרות פניות חוזרות ונשנות למנהלת התאום והקישור בארז. פרויקט זה ממומן וניתמך על ידי האירגון הבינלאומי ECHO.

שביתה במערכת הבריאות

איגוד בעלי המקצועות הרפואיים ברצועה (UMP) הכריז ב-12 בספטמבר על המשך שביתה ההאטה בה פתח ב-26 באוגוסט, וזאת עד סוף חודש הרמדאן. השביתה הוכרזה במחאה על פיטוריהם והשעייתם לאלתר של עובדי בריאות בכירים במספר מוסדות בריאות ברחבי הרצועה והחלפתם באחרים, על ידי משרד הבריאות העזתי.

איגוד עובדי הבריאות כולל את כל עובדי מערכת הבריאות, מלבד האחיות המשתייכות לאיגוד נפרד. עובדים אלה נוקטים בעיצומים ומגבילים את שירותיהם לשעות 8:00 עד 11:00 בבוקר.

על פי דיווח אירגון הבריאות העולמי (WHO) אותותיה של שביתה ההאטה ניכרים פחות בשירותי הרפואה הראשונית, במרפאות הקהילתיות, ויותר בשירותי רפואה מקצועית. דפוס הביקור המסורתיים במרפאות ראשוניות מבטיחים כי מרבית הפונים עושים זאת בשעות הבוקר המוקדמות, שעות בהן הרופאים והמומחים הרלוונטיים נמצאים עדיין במרפאות ויכולים לתת את השירות המבוקש – איבחון וטיפול. השר בפועל, הממונה על פעילות משרד הבריאות ברצועה עזה, מינה מתנדבים מקומיים לסייע במתן השירותים במרפאות הראשוניות בקהילה וכן בבתי חולים, במטרה להבטיח רציפות במתן השירותים הרפואיים גם אחרי השעה 11:00.

זמינות שירותי הרפואה המקצועית, הניתנים בד"כ במרפאות החוץ של בתי החולים, קשה ובעייתית יותר. שירותים אלה ניתנים בד"כ על ידי רופאים מומחים העובדים בבתי החולים והכישורים המקצועיים הנדרשים לשם כך אינם מצויים בקרב מתנדבים אותם ניתן לגייס מתוך הקהילה. אירגון הבריאות העולמי מדווח כי בעת הזאת מתבצעים רק ניתוחים דחופים ומצילי חיים וכל הניתוחים האלקטיביים הושעו. כמו כן, התעורר חשש כי אין די במספר

הרופאים הזמינים לצורך ביצוע מעקב רפואי והמשך טיפול בחולים שעברו התערבויות כירורגיות.

תחנת הכוח העזתית

הפסקות חשמל עדיין מתקיימות באיזורים שונים ברצועת עזה, ואולם פרקי הזמן ללא חשמל קצרים יותר באופן ניכר מאלה שנמדדו בין 19 ו-22 באוגוסט.

הפסקות החשמל הנוכחיות הינן תוצאה של המחסור המתמשך והקבוע בתפוקת חשמל בתחנת הכוח המקומית. רק שתיים מתוך ארבעת הטורבינות המצויות בתחנה מתפקדות. טורבינה אחת, שהוצאה מהרצועה לטיפול תחזוקתי שוטף בישראל ב-7 באוגוסט הוחזרה ב-4 בספטמבר. צוות של טכנאים אירופאים אמורים להתקין א הטורבינה ולהפעילה ב-15 בספטמבר. אותו צוות גם יתן שירות וטיפול תחזוקה שוטף לטורבינה הרביעית המושבתת מזה מספר שבועות עקב אי קבלת שירות. כל ארבעת הטורבינות בתחנת הכוח המקומית בעזה אמורות לפעול עד סוף חודש ספטמבר.

סוף
